

Erdei (T.) Lilla
etnográfus

Portfólió

MMA művészeti pályázat,
2019-2022

Idén 30 éve (10 éves koromtól fogva) készítek csipkéket. A vert csipke alapjaira nagymamám tanított meg, majd nyári továbbképzések során tudásomat tovább fejlesztettem, és az igen változatos vert csipke technikák mellett számos más csipketechnikát (pl. rece, horgolt, varrott) is megtanultam.

Családomban három generáció foglalkozik csipkeveréssel.

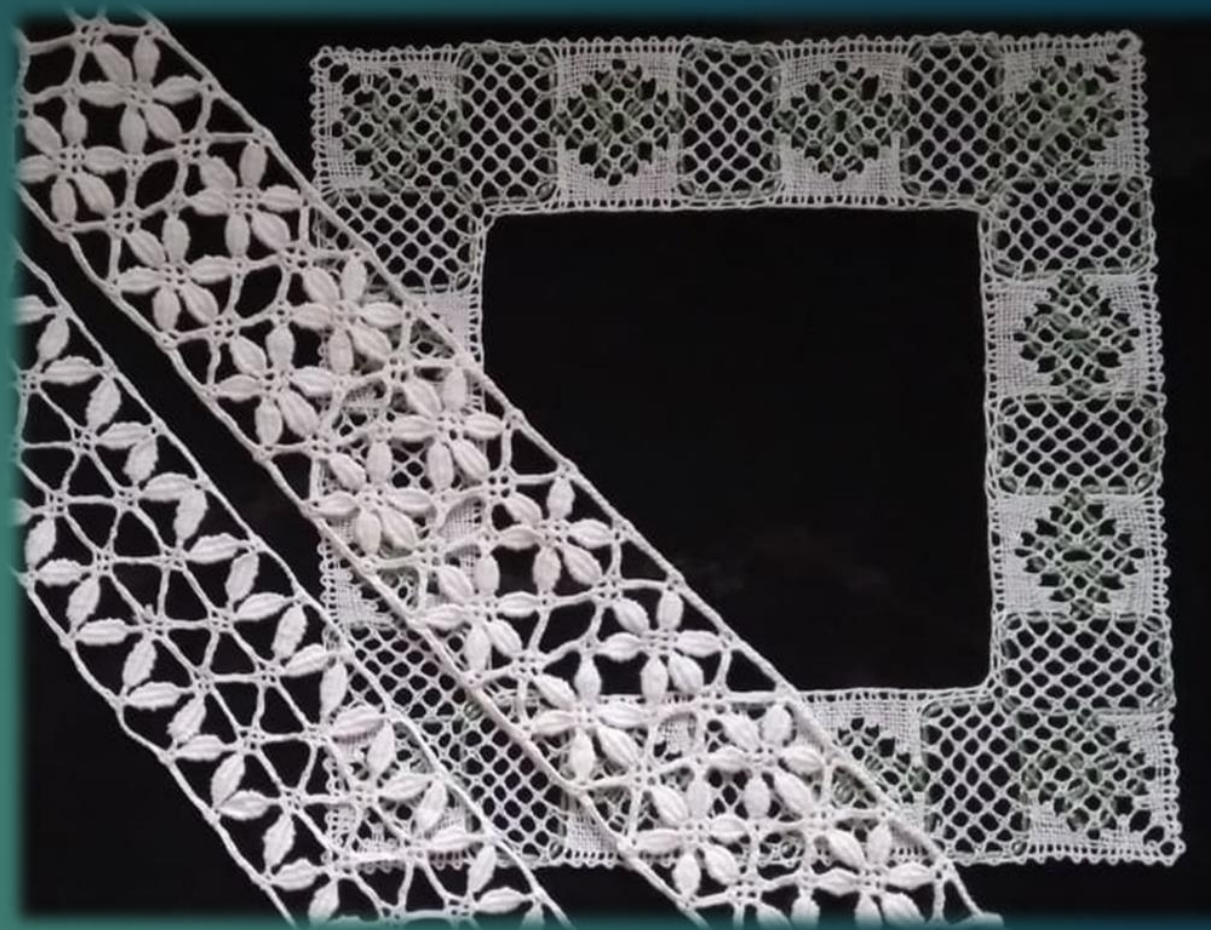
Nagymamám az 1990-es évek végén ►

◀Én gyerekként, 1990-es évek elején

Néhány általam készített vert csipke:

- sárközi csipkék és torchon csipke ►
- felvidéki színes csipkék ▼

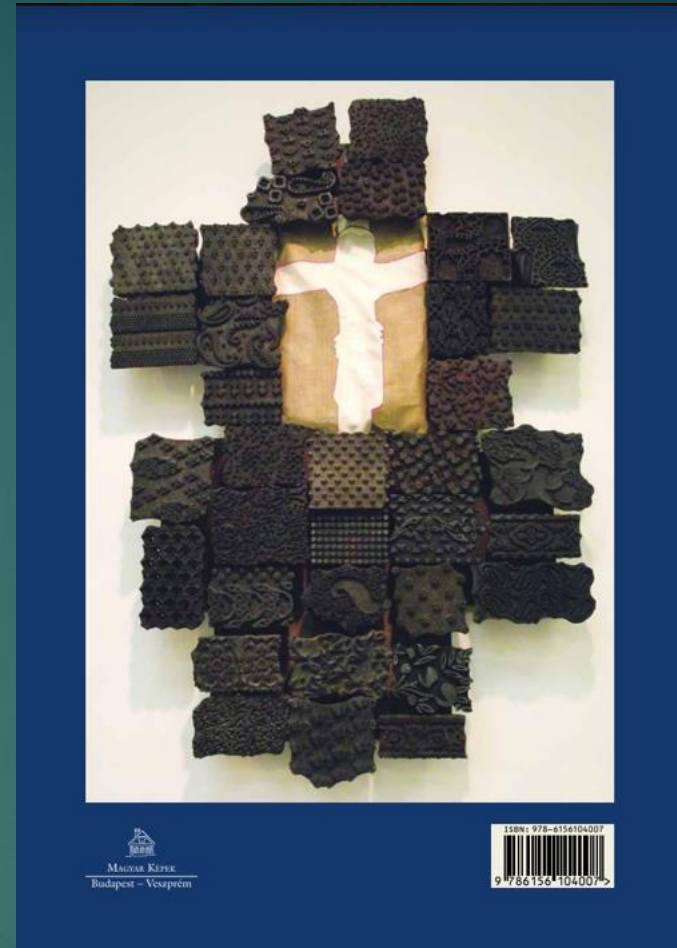
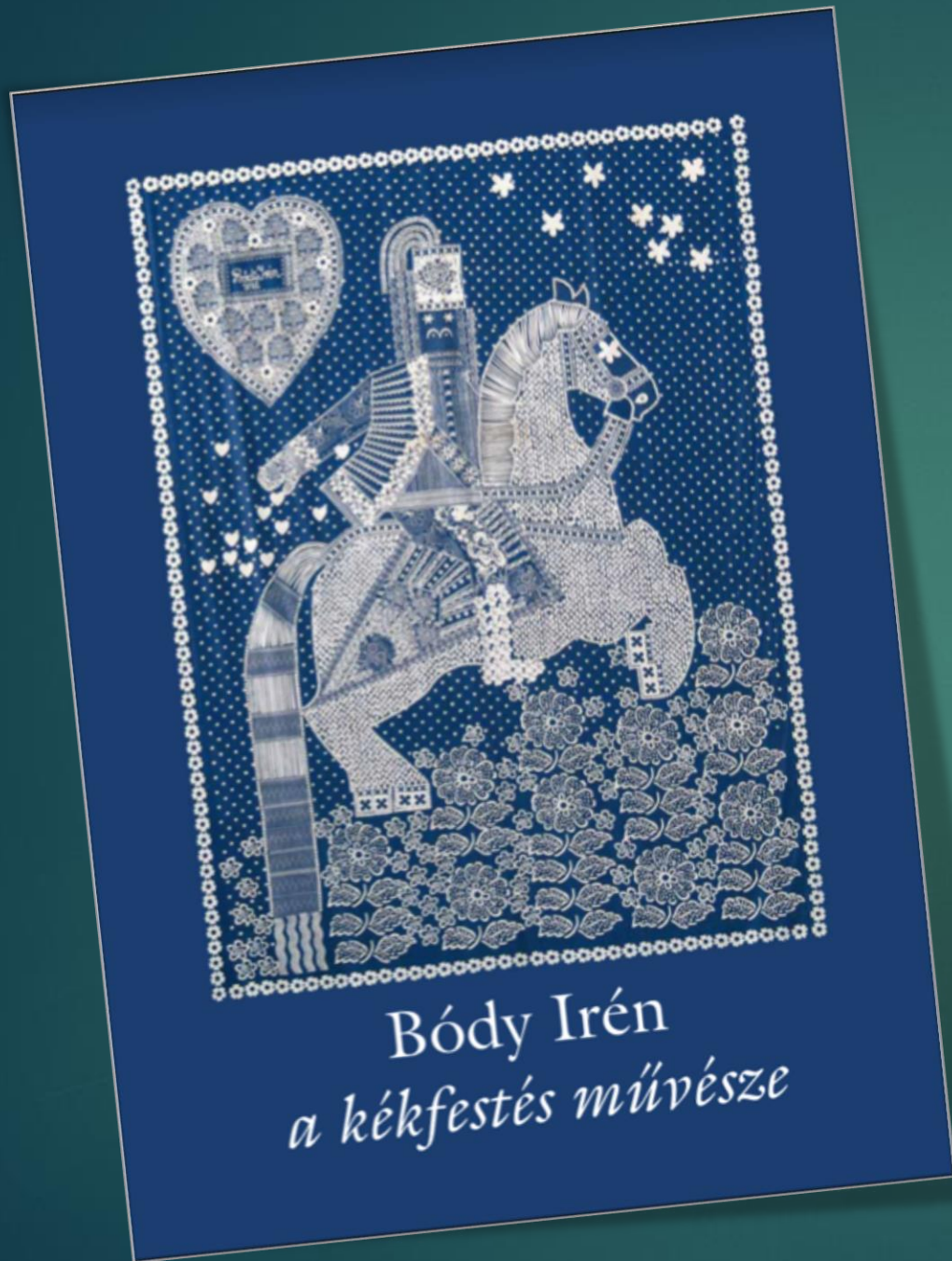

Hunnia virágai országos csipkekészítő pályázat, Kiskunhalas, 1. díj

Fontosabb kiállítások és könyvek

- Csipke témában -

**„Erdei T. Lilla – Sz. Farkas Aranka (szerk.):
Bódy Irén a kékfestő művésze”**
Bp., Magyar Képek Kiadó, 2020.

Erdei T. Lilla:
Cérnába szőtt évszázad
A Halasi Csipke 110 éve

„Cérnába szőtt évszázad –110 éves a halasi csipke”

Könyv és kiállítás

2012-2013, Iparművészeti Múzeum, Budapest

Erdei T. Lilla

Az iglói Szontagh nővérek
és
a Csetneki Magyar Csipke

„A Csetneki Magyar Csipke”
Könyv és kiállítás
2005, Déri Múzeum, Debrecen

Két fontos tanulmánykötet és CD,
amiben megjelentek a tanulmányaim

Fontosabb kiállítások és publikációk

- Kortárs textilművészet témában -

Textúra. Szövet és szöveg - kiállítás
Zoób Katti – Hegyi Katalin – Erdei T. Lilla
Petőfi irodalmi Múzeum, 2011

4. Textilművészeti Triennálé anyagából válogatott kiállítás,
Iparművészeti Múzeum, 2013.
Kiállítás építés alatt és kiállításvezetés közben

Kortárs textilművészetről szóló cikkeim a Magyar Iparművészetben (válogatás)

Kereszt-pontok

Kányási Holb Margit textilművész kiállításának margojára

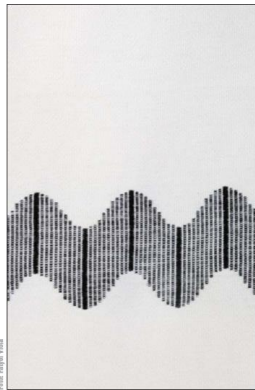

Foto: Horváth Balázs

■ *Kereszt-pontok címmel* 2015. május 13-án nyílt életmű-kiállítás Kányási Holb Margit alkotásából Budapesten, a Magyar Népi Iparművészeti Múzeumban. A művész három évtizednyi, szövésszel kapcsolódó munkásságát bemutató tárlat eltért a megszokottól, mert alkalmazott és autonóm textilművészeti művei együtt voltak láthatók. A kiállítás koncepciója nem a kronológikus sorrendet és nem is a műfaji határokat vette alapul, hanem már a címben is megfogalmazó

dó kapcsolódási pontokat, az ipar- és képzőművészet, a technika és az önkifejezés kereszteződésit, találkozási pontjait. A művészt *lészólag* egymástól távolnak tűnő alkotásai – szövéstől lakástextiltől, objektjei, rituustulajdoni és performance-ai – a hagyomány tiszteletén, felfedezésén és továbbörökítésén alapulnak. „*Ugy vélem, hogy munkásságom a textilművészetben a folklorizmus fogalmával jellemezhető folyamatok megismertetését jelenti, amely a különféle alapanyagok megismerésétől kezdve, a technikai adta lehetőségek felhasználásáig jelen*

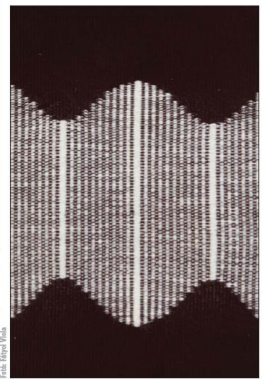

Foto: Horváth Balázs

Kányási Holb Margit:
Falitextil II. (részlet) /
Margit Kányási Holb:
Textile Wall Hanging, II
(detail)
[1984] gyapjú, pamut,
nyírtás kézi szövés,
a teljes méret:
200x60 cm / wool,
cotton, hand woven
with shaft, full size:
200x60 cm

KIÁLLÍTÁS 2015/7 24. oldal

Megvalósult művek 2012

Az NKA által támogatott iparművészek kiállításai az Iparművészeti Múzeumban

■ 2013. január 25. és március 10. között, immár hetedik alkalommal tekinthetők meg az érdeklődők a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) Iparművészeti Szakmai Kollegiuma alkotói pályázatának nyertes műveit az Iparművészeti Múzeum kiállításán.

Az NKA kollegiuma évenként új és egyedi műalkotások létrehozásához nyújt vissza nem térítendő támogatást. A pályázat elnyeréséhez a művészeknek éves alkotói tervvel, önéletrajzzal és korábbi munkái referenciáival kell bejelentkezniük a pályázati felhívás alapján. A 2011-es pályázat segítségével harminc művész kapott lehetőséget legújabb műveinek elkészítésére és egyben a múzeumi bemutatkozásra: *Ádám Krisztián, Árdai Iláki, Balanyi Károly, Balás Benedek, Békés Rozália, Bins Balázs, Borza Teréz, Bucskó György, Gátekemlényi Réka, Csikós Emese, Dávid Árpád Norbert, Debelen Judit, Égi Marcell, Harasz Ilona, Hegedűs Zsanett, Illés Katalin, Kányási Holb Margit, Komló Edit, Lencés Ida, Orbán Katalin, Páger Bernadett, Pannombumi Zsu-*

Foto: Horváth Balázs

Foto: Horváth Balázs

Szentirmai-Joly
Zsuzsanna:
Laokon mozgó szőnyeg /
Zsuzsanna
Szentirmai-Joly:
Laokon Moving Fabric
[2012] műanyag,
papír, poliszter,
nigélitálid /
plastic, paper, polyester,
juring fibre

2013/3 9. oldal

KIÁLLÍTÁS

A ryjy élő hagyománya – A finn szőnyeg 1707 és 2012 között

Kiállítás Tuomas Sopanen gyűjteményéből a Néprajzi Múzeumban

■ A Néprajzi Múzeum 2013-ban egy újabb különleges kiállítással hozza közelebb a skandináv kultúrát látogatókhoz. A nagyszabású *Műyenek a vedők?* című tárlat után a finnnek jellegzetes szőnyegének, a ryjy-nek a történetével, használatával, jellegzetességével ismerkedhetnek meg az érdeklődők csaknem száz alkalommal. A kiállítás Tuomas Sopanen finn gyűjtő három évszázados feltehető kollekciójából mutatja be egy reprezentatív válogatást.

A finnországi múzeumok anyagával vetekedő magángyűjtemény ma több mint 360 szőnyegből áll. Először darabja egy kedves családi ajándékként, 1980-ban került a gyűjtő tulajdonába, hosszú ideig egyedül drahkén díszítve a lakást. Az igaz felfedezés, a ryjyben lévő történeti és művészeti érték felismerése közel húsz év várattat magára. Az első tudatos vásárlás egy 19. század közepi népi darab volt, amit lassanként egyre több népi és kortárs követett. Ahogy a szőnyegek gyűltek és a vadászvenyvidék fokozódott, kialakult a gyűjtési koncepció is. „*Először azt gondoltam, hogy megpróbálom létrehozni egy olyan gyűjteményt, ami alkalmas a finn ryjy fogalmának történetének bemutatására. [...] Ilyenkor gyűltek az ismeretek, úgy vált egyre szisztematikusabbá és érdekesebbé gyűjtői tevékenységem is. [...] Nem az volt a szempont, hogy tessék-e nekem a ryjy vagy sem, ehelyett elkezdtem figyelni a ryjy hátterét és a csomópontokat, a gyapjú minőségét, az évszámot, a színeket és a szimbólumokat. Eltérte nem volt könnyű olyan ryjyket választanom, amelyek nem tetszettek, de miután a cél a teljes mértékű volt, meg kellett barátkoznom a gondolatokkal.*” írta Tuomas Sopanen a kiállítás katalógusában.

Az állati szőrmét utánozó textilképvilágzatra több ezer éves múltra tekintenek vissza. Az egyik oldalon sika, a másikon lohos felületű, gyapjából készült textilképvilágzatra – főként az északi országok rideg éghajlati viszonyai között – a hőszigetelő volt. A ryjy a Skandináv-félszigeten a viking hajósok

Éskävri ryjy / Wedding ryjy
[1774] gyapjú, len / wool, linen [185x148 cm]

KIÁLLÍTÁS 2013/8 30. oldal

Megközelítések

Textilkiállítás a Nemzeti Tánctársulat Galériájában

T. Doromy Mária:
Atlantis (részlet)
Mária T. Doromy:
Atlantis (detail)
[2005] laufer-vászon,
festett, varrott /
'laufer' linen, painted,
sewn [330x100 cm]

Katona Szabi Erzsébet:
Kert esőben –
börkollás /
Erzsébet Katona Szabi:
Garden in the Rain.
Leather collage
[2002–2003]
szerszövő, egyéni
technika / pork velvet,
individual technique
[80x63 cm]

■ A Nemzeti Tánctársulat Galériája és a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége 2014. március 6. és 31. között megrendezett *Megközelítések* című tárlatnál nyolc művész rendezhető textilműveit láthatja a közönség. Az alkotókban közös, hogy bár mindannyian textilművészek, a képzőművészetbe való erős kötődés egyértelműen megfigyelhető munkáikon. Az alkotás folyamán nem elégettek meg a klasszikus textilművészet adta lehetőségekkel – bár mindezen kerek között is kiválóan mozognak –, hanem azon túlrepedve, az iparművészeti és képzőművészeti látásmódot ötvöztetve továbbgondolták a textilt új megközelítési és kifejezési lehetőségeit. T. Doromy Mária, Katona Szabi Erzsébet, Kecsuti Gabriella, Kelecsényi Csilla, Pápai Lívia, Regős Anna és Székelyi Kati munkái mellett nemrég elhunyt kedves kollégájuk, Szabolcs Éva művei is ott voltak a bemutatón.

A textilművészet a 20. század folyamán fokozatosan elválogodott a tradicionális keretektől, alapanyagoktól, felhasználástól és formavilágtól. A század második felében a használati tárgyak készítéséről a hangulati átéléstől az autonóm textilképzés felé fordultak. A képzőművészet szimbolikus megfogalmazásánál az 1970-es évek végéig kísérleti textilt és gondolat-textilt vonalát vizsgált tovább. Levették a textilművészetre évezredek óta jellemző szigorú kereteket, a funkciót, az anyagot és a technikaközpontú szigorú kötésekkel. A hagyomány és az újítás, a különböző technikák és anyagok ötvözése, új utak keresése, az egyéni elhelyezkedés és a napiaktól kihívásra adandó válaszok izgalmas feladat elé állítják a világra nyitott, önmaguk megmutatásától nem féltő művészeket.

A kiállítás alkotásokban első pillanatra közös a ki-

sebb-nagobb falikép forma, mégis sokszínűek, változatosak. A gyakorlati és reprezentatív funkció helyett az önkifejezés, az érzelmenyilvánítás és a kísérletezés foglalta el. A kísérletezés sokszínű lehetőségei az anyag és a készítéseszköz kombinációjában, az anyagtervezésben, az anyagzerítésben, a sál és tér viszonyában és a pozitív-negatív formákban is felfedezhetők.

KIÁLLÍTÁS 2014/6 13. oldal

Át-teltekintő

Katona Valéria textiltervező iparművész
FUGA-beli kiállításának apropóján

■ A FUGA Budapesti Építészeti Központban 2013. szeptember 11. és 28. között rendezték meg Katona Valéria textiltervező iparművész *Át-teltekintő* című kiállítását. A hely nem véletlen, mert a művész munkássága dekorációs textilképzésével és kivitelezésével réven sok szállal kötődött a belsőépítészethez. Sokszorított nyomott függönyök és egyedi festett textilképek színes teret, helyiségeket változtattak barátságosabbá, otthonosabbá, világosabbá. Különleges textilképeket pedig élelmiszeriparban, kávézóban, étteremben is láthatóak.

A kiállítás címenek megfelelően a textilképek és öszezafaltalok tablók keretűl áttekinthetők a művész közel fél évszázados eleműit. Katona Valéria textiltervező iparművész 1968-ban diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskola textiltervező szakán. Már fiatal korában elköteleződött a művészet mellett, festőművész szeretett volna lenni. Gimnáziumi évei alatt Xantus Gyula tanítványa volt, majd mégis inkább a textiltervezés választotta. A főiskola elvégzése után belépett a textilgyártás munkafizetésbe (tervezés, gyártás, minőség-ellenőrzés), aminek a későbbiekben is hasznát vette. Ezekben az években sokat tanult Soós Imrénétől és Bódy Irémtől. A főiskolán elsősorban Szilvitzky Margit egyénisége, szemléletmódja és Pogány Frigyes művészetelméleti órái voltak rá nagy hatással. Diájkora után rövid időre textiltervezőként helyezkedett el a Pamutnyomóipari Vállalatnál (PNV), majd a Selyemkiszövőgyárban (SEKI), de a gyáripari anomáliákat megtapasztalva hamar a saját lábára állt. Különböző jogdíjak alkottak önmaga kollekciókat tervezte. Nem elégetett meg azonban a tervező-szervezős munkával, saját manufaktúrát is kialakított, így a kivitelezés teljes folyamatát végig irányította, sőt tevékenyen részt is vett benne. A munkaméret logisztikáját is megoldotta: az alapanyagokat a SEKI-ben vásárolta, onnan az Iparművészeti Vállalat nyomozatámbéba vitte textilkészítésére,

majd újból a SEKI-be szállította az anyagot kikészítésre. Innen méterárúként az üzletbe került, konkrét megrendelés esetén azonban a művésznő otthonában a szalab és varrás következett.

Katona Valéria: Felhők (irodai függöny) / Valéria Katona: Clouds (office curtain) [1990] poliszter batiste, matricés színteremtés, 300x140 cm egyenként / polyester, batiste, dull white sieve printing, 300x140 cm each

Foto: Horváth Balázs

MŰHELY 2014/1 10. oldal

Tanítás, szakértés, csipke restaurálás

Számomra az elmélet és a gyakorlat elválaszthatatlan egymástól

Csipke tisztítás és restaurálás,
point de gaze, 1870-es
évek

Tanítás, szakértés

